

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

«Հայաստանի Հանրապետության արտաքին հաշիվներ, 2015» վիճակագրական ժողովածուն ընդգրկում է հանրապետության 2011-2014թթ. արտաքին տնտեսական գործառնությունների, մասնավորապես, ՀՀ վճարային հաշվեկշռի, միջազգային ներդրումային դիրքի, համախառն արտաքին պարտքի վերաբերյալ տվյալները:

Վճարային հաշվեկշռը վիճակագրական հաշվետվություն է (հաշվեկշիռ), որում համակարգված տեսքով արտացոլվում են ամփոփ տվյալներ հաշվետու ժամանակաշրջանում (եռամսյակ, տարի) այլ երկրների և միջազգային կազմակերպությունների հետ Հայաստանի Հանրապետության արտաքին տնտեսական գործառնությունների վերաբերյալ: Վճարային հաշվեկշռում գրանցվում են ռեզիդենտների՝ և ոչ ռեզիդենտների միջև իրականացված բոլոր գործառնությունները, որոնք վերաբերում են ապրանքների, ծառայությունների, սկզբնական և երկրորդային եկամուտների, կապիտալ տրանսֆերտներին, չարտադրված ոչ ֆինանսական ակտիվներին, ֆինանսական ակտիվներին և պարտավորություններին: Վճարային հաշվեկշռը կազմված է երեք հիմնական հաշիվներից՝ ընթացիկ հաշվից, կապիտալի հաշվից և ֆինանսական հաշվից: Ընթացիկ հաշվում գրանցվում են ապրանքների, ծառայությունների, սկզբնական և երկրորդային եկամուտների, կապիտալի հաշվում՝ կապիտալ տրանսֆերտների, չարտադրված ոչ ֆինանսական ակտիվների, իսկ ֆինանսական հաշվում՝ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների հետ կատարված գործառնությունները: Մեթոդաբանական առումով ընթացիկ հաշվի և կապիտալի հաշվի գումարը, բացարձակ մեծությամբ, հակառակ նշանով պետք է հավասար լինի ֆինանսական հաշվի մեծությանը, սակայն իրականում միշտ առաջանում են տարբերություններ, ինչը միջազգային պրակտիկայում ընդունված է անվանել «մաքուր սխալների և բացթողումների» հոդված:

Վճարային հաշվեկշռը կառուցվում է հաշվապահական հաշվառման հետևյալ սկզբունքով. ամեն մի գործառնություն գրանցվում է կրկնակի՝ որևէ հաշվի կրեդիտում և մեկ այլ հաշվի դեբետում, ընդ որում ակտիվային հաշվի ավելացումը գրանցվում է դեբետում, իսկ նվազումը՝ կրեդիտում, պասիվային հաշվի ավելացումը գրանցվում է կրեդիտում, իսկ նվազումը՝ դեբետում: Կրկնակի գրանցման մեթոդի կիրառման պատճառն այն է, որ, որպես կանոն, տնտեսական գործառնություններն իրենցից ներկայացնում են տնտեսական արժեքների (ֆինանսական, նյութական) փոխանակում:

ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության (ՀՀ ԱՎԾ) կողմից ՀՀ վճարային հաշվեկշիռն առաջին անգամ կազմվել է 1993թ. համար: Սկզբնական շրջանում այն կազմվել է կրճատ տարբերակով, սկսած 1996թ. մինչև 2011թ.՝ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) կողմից մշակված «Վճարային հաշվեկշռի ձեռնարկ 5»-ի հոդվածներին (BPM-5), իսկ 2012թ. սկսած՝ «Վճարային հաշվեկշռի և միջազգային ներդրումային դիրքի ձեռնարկ 6»-ի հոդվածներին համապատասխան: Միաժամանակ, վերանայվել են 1993թ.-ից վճարային հաշվեկշռի տվյալների դինամիկ շարքերն՝ ամբողջովին համապատասխանեցնելով «Վճարային հաշվեկշռի և միջազգային ներդրումային դիրքի ձեռնարկ 6»-ի դրույթներին²:

¹Կառուցվածքային միավորը (իրավաբանական անձ և տնային տնտեսություն) համարվում է տվյալ տնտեսական տարածքի ռեզիդենտ, եթե դրա տնտեսական շահերի հիմնական շրջանը (կենտրոնը) այդ երկրի տնտեսական տարածքում է: Ընդ որում, տվյալ երկրում տնտեսական շահեր ունենալը նշանակում է, որ տվյալ երկրի տնտեսական տարածքում գոյություն ունի որոշակի տեղավորման վայր, կացարան, արտադրության կազմակերպման համար նախատեսված շենք, շինություն կամ այլ տարածք, որտեղ կամ որտեղից տնտեսավարող սուբյեկտն իրականացնում է և հետագայում էլ մտադրություն ունի իրականացնել որոշակի ծավալի տնտեսական գործունեություն և գործառնություններ այլ սուբյեկտների հետ՝ անորոշ ժամանակով կամ որոշակի երկար ժամանակահատվածում (սովորաբար 1 տարի կամ ավելի):

²Համաձայն ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության (ՀՀ ԱՎԾ) և ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) միջև 17.12.2010թ. ստորագրված երկկողմանի փոխըմբռնման հուշագրի դրույթների, 2011 թվականից սկսած ՀՀ վճարային հաշվեկշռի, միջազգային ներդրումային դիրքի և արտաքին պարտքի (արտաքին հաշիվների) վիճակագրության վարումը (վերջնական կառուցումը) ՀՀ ԱՎԾ-ից տեղափոխվել է ՀՀ ԿԲ: Համաձայն փոխըմբռնման հուշագրի, ՀՀ արտաքին հաշիվների որոշ հոդվածների վերաբերյալ (հիմնականում մասնավոր հատվածի գծով) տեղեկատվությունը հավաքագրվում է ՀՀ ԱՎԾ-ի կողմից և ամփոփ տեսքով (ըստ վճարային հաշվեկշռի ստանդարտ հոդվածների) տրամադրվում է ՀՀ ԿԲ-ին: Միևնույն ժամանակ, ըստ փոխըմբռնման հուշագրի, ՀՀ վճարային հաշվեկշռի, միջազգային ներդրումային դիրքի և համախառն արտաքին պարտքի վերաբերյալ վերջնական ցուցանիշները ՀՀ ԿԲ-ն տրամադրում է ՀՀ ԱՎԾ-ին: ՀՀ ԱՎԾ հրապարակումներում և տվյալների բազաներում գետեղելու համար: Տեղեկատվությունը, MS-Excel ձևաչափով, գետեղվում է նաև ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական ինտերնետային կայքէջի «Վիճակագրական տվյալների բազաներում» հետևյալ հասցեով՝ <http://www.armstat.am/am/?nid=246> :

Ժողովածուի նյութերի հիմքում ընկած են ՀՀ մաքսային վիճակագրության, կազմակերպություններում և տնային տնտեսություններում իրականացված վիճակագրական հետազոտությունների, բանկային և ֆինանսական համակարգերի տվյալները: Որոշ ցուցանիշներ (ապահովագրական վճարներ, ՀՀ ռեզիդենտ ճանապարհորդների ծախսերն արտասահմանում) ստացվել են փորձագիտական գնահատականների միջոցով, ինչն իրականացված է ԱՄՆ մեթոդաբանությամբ:

Ընթացիկ հաշվում արտացոլվում են՝

- ապրանքների և ծառայությունների արտահանումը և ներմուծումը,
- սկզբնական եկամուտները,
- երկրորդային եկամուտները:

Կապիտալի հաշվում ներառվում են ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների միջև ստացվելիք և վճարվելիք կապիտալ տրանսֆերտները և ռեզիդենտների ու ոչ ռեզիդենտների միջև ձեռքբերված և վաճառված չարտադրված ոչ ֆինանսական ակտիվները:

Ֆինանսական հաշվում արտացոլվում են ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների միջև ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների հետ կատարված գործառնությունները:

Ֆինանսական հաշիվն իր մեջ ներառում է՝

- ուղղակի ներդրումները,
- պորտֆելային ներդրումները,
- ֆինանսական ածանցյալները,
- այլ ներդրումները,
- պահուստային ակտիվներ:

Մաքուր սխալները և բացթողումները՝ վճարային հաշվեկշռի կարգավորող հոդված է, որը որպես դրական և բացասական հաշվեկշռի մնացորդ, առաջանում է վճարային հաշվեկշռում գրանցված գործառնությունների ամփոփման արդյունքում:

Միջազգային ներդրումային դիրքը (ՄՆԴ) վիճակագրական հաշվետվություն է, որտեղ արտացոլվում է երկրի ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների պաշարների մակարդակը որևէ ժամանակահատվածի սկզբի և վերջի դրությամբ: Միաժամանակ, հաշվետվությունում արտացոլվում են այն բոլոր փոփոխությունները, որոնք կատարվել են ուսումնասիրվող ժամանակահատվածում (2011-2014 թթ.)՝ գործառնությունների, գների, փոխարժեքի և այլ փոփոխությունների արդյունքում:

ՄՆԴ-ն և վճարային հաշվեկշռը համատեղ նկարագրում են երկրի տնտեսության ու արտաքին աշխարհի միջև տնտեսական հարաբերությունները և տեղեկատվական հիմք կարող են հանդիսանալ երկրի ներքին ու արտաքին տնտեսական քաղաքականությունների մշակման գործընթացներում: Արտաքին տնտեսական հարաբերությունները նկարագրող տեղեկատվությունն օգտագործվում է տարբեր տեսակի արտաքին ու ներքին անհաշվեկշռվածությունների պատճառները բացահայտելու նպատակով: Նշված հանգամանքներով պայմանավորված, ՄՆԴ-ի և վճարային հաշվեկշռի վերլուծությունը կարևոր նշանակություն ունի երկրի տնտեսական քաղաքականության մշակման համար:

ՄՆԴ-ն սերտորեն կապված է վճարային հաշվեկշռի հետ: Վճարային հաշվեկշռի ֆինանսական հաշվում գրանցվում են բոլոր գործառնությունները՝ կապված արտաքին ակտիվների և պարտավորությունների հետ: Բնականաբար, այդ գործառնություններն իրենց ազդեցությունն են ունենում ՄՆԴ-ում արտացոլված արտաքին ակտիվների ու պարտավորությունների պաշարների վրա: Միաժամանակ, կան նաև այլ գործոններ (գների, փոխարժեքի փոփոխություններ), որոնք ժամանակի ընթացքում հանգեցնում են ակտիվների և պարտավորությունների արժեքի փոփոխության: Այդ փոփոխությունները նույնպես արտացոլվում են ՄՆԴ-ում:

ՄՆԴ-ն կազմված է երկու մասից՝ ակտիվներից և պարտավորություններից: Ակտիվներն իրենց հերթին բաժանվում են 5 խմբի.

- ուղղակի ներդրումներ,
- պորտֆելային ներդրումներ,
- ֆինանսական ածանցյալներ (բացառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոններ,
- այլ ներդրումներ,
- պահուստային ակտիվներ:

Պարտավորությունները բաղկացած են ուղղակի, պորտֆելային, ֆինանսական ածանցյալներից (բացառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոններից և այլ ներդրումներից:

Ուղղակի ներդրումները բաղկացած են երկու ենթախմբերից՝

- ա) բաժնետիրական կապիտալում և ներդրումային ֆոնդերում մասնակցություն,
- բ) պարտքի գործիքներ:

Պորտֆելային ներդրումները դասակարգված են ըստ բաժնետիրական կապիտալի և ներդրումային ֆոնդերի մասնակցության, պարտքի գործիքների և տնտեսության հատվածների:

Ֆինանսական ածանցյալները (բացառությամբ պահուստների) և աշխատողների ֆոնդային օպցիոնները դասակարգված են ըստ տնտեսության հատվածների:

Այլ ներդրումները դասակարգված են ըստ այլ կապիտալի, դրամական միջոցների և ավանդների, վարկերի, ապահովագրական, կենսաթոշակային և ստանդարտացված ծրագրերի, առևտրային վարկերի և կանխավճարների, այլ հաշիվների վճարվող-այլ, հատուկ փոխառության իրավունքի և ըստ տնտեսության հատվածների:

Պահուստային ակտիվները բաղկացած են դրամական ոսկուց, փոխառության հատուկ իրավունքից (SDR), Արժույթի միջազգային հիմնադրամում ունեցած դիրքից և արտարժույթային ակտիվներից:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների տարբերությունը ցույց է տալիս տնտեսության գուտ միջազգային ներդրումային դիրքը: Դրական գուտ միջազգային ներդրումային դիրքը նշանակում է, որ տվյալ երկիրը հանդիսանում է վարկատու, իսկ բացասական դիրքի դեպքում՝ վարկառու: Չուտ միջազգային ներդրումային դիրքը բնութագրում է նաև երկրի ազգային հարստությունը: Այն կարելի է գնահատել գումարելով գուտ միջազգային ներդրումային դիրքը և երկրի ոչ ֆինանսական ակտիվները (նյութական՝ հիմնական միջոցներ, շրջանառու միջոցներ, բնական հարստություններ և այլն, ոչ նյութական՝ արտոնագրեր, ծրագրային ապահովում և այլն):

ՄՆԴ-ի փոփոխությունների հոդվածը կազմված է 4 հիմնական մասից.

1. փոփոխություններ գործառնությունների հաշվին, որոնք կատարվել են հաշվետու ժամանակահատվածում ֆինանսական գործառնությունների իրականացման ընթացքում,

2. փոփոխություններ գների հաշվին, որոնք առաջացել են ֆինանսական ակտիվների գների փոփոխությունների հաշվին,

3. փոփոխություններ փոխարժեքի հաշվին, որոնք առաջացել են փոխարժեքի արժեքավորման կամ արժեզրկման հաշվին,

4. այլ ճշգրտումներ, որոնք առաջանում են փոխառության հատուկ իրավունքով միջոցների բաշխման, ոսկու մոնետարիզացման և դեմոնետարիզացման, ներդրումների վերադասակարգման, ներդրողի կողմից ներդրման միակողմանի դուրս գրման դեպքերում և այլն:

Մույն ժողովածուն ներառում է նաև Հայաստանի Հանրապետության արտաքին պարտքի ցուցանիշների դինամիկան 2010-2013թթ. վերջի դրությամբ:

Համախառն արտաքին պարտքը ժամանակաշրջանի ցանկացած պահին փաստացի ընթացիկ և ոչնչով չպայմանավորված պարտավորությունների չվճարված գումարն է, որը պահանջում է հիմնական պարտքի և (կամ) տոկոսների վճարումներ հետագայում ժամանակի որևէ պահին և իրենից ներկայացնում է ռեզիդենտների պարտավորությունները ոչ ռեզիդենտների նկատմամբ:

Արտաքին պարտքը որպես կանոն առաջանում է պայմանագրային հարաբերությունների հիման վրա, ըստ որի մեկ կառուցվածքային միավորը (դեբիտորը) պարտավորություններ է ստանձնում մեկ այլ

կառուցվածքային միավորի (կրեդիտորի) հանդեպ վերադարձնել հիմնական գումարը տոկոսներով կամ առանց տոկոսների կամ էլ վճարել տոկոսներն առանց վերադարձնելու հիմնական գումարը:

Արտաքին պարտքի գործիքներն են՝ կանխիկ դրամական միջոցները և ավանդները, պարտքի արժեթղթերը, վարկերը, առևտրային վարկերը և կանխավճարները, այլ պարտքային պարտավորությունները, ինչպես նաև օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների տարր հանդիսացող միջֆիրմային վարկերը:

Արտաքին պարտքը հաշվարկվում է ըստ տնտեսության հատվածների, որոնք համաձայն արտաքին պարտքի մեթոդաբանության, դասակարգվում են (1) պետական կառավարման մարմինների, (2) կենտրոնական բանկի, (3) ավանդային կազմակերպությունների, բացի կենտրոնական բանկից և (4) այլ հատվածների (ուղղակի ներդրումների տարր հանդիսացող միջֆիրմային վարկերը բերվում են առանձին՝ 5-րդ բաժնով, առանց տնտեսության հատվածների բաժանման): Ընդ որում, ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի երաշխիքներով մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների ստացված վարկերն ըստ արտաքին պարտքի մեթոդաբանության ներառված են տնտեսության «այլ հատվածի» պարտքի ցուցանիշում:

Արտաքին պարտքի ցուցանիշը ներառում է ոչ միայն հիմնական գումարը, այլ նաև ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ հաշվարկված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսավճարները:

Հայաստանի Հանրապետության միջազգային ներդրումային դիրքի և արտաքին պարտքի ցուցանիշները հաշվարկված են ԱՄՀ կողմից հրատարակված «Վճարային հաշվեկշռի և միջազգային ներդրումային դիրքի 6»-րդ ձեռնարկի (2009թ.) մեթոդաբանությանը և արտաքին պարտքի վիճակագրության ուղեցույցի (2003թ.) մեթոդաբանությանը համապատասխան: Միջազգային ներդրումային դիրքի և արտաքին պարտքի տվյալները վերանայվել են սկսած 1998թ.-ից, ամբողջովին համապատասխանեցնելով «Վճարային հաշվեկշռի և միջազգային ներդրումային դիրքի ձեռնարկ 6»-ի դրույթներին:

Քանի որ աղյուսակներում տվյալներն արտացոլված են ստորակետից հետո երկու նիշով, հնարավոր է, որ հանրագումարներում լինեն 0.01-0.03 հարյուրերորդականների անճշտություններ, որոնք էլ թվերի կլորացման արդյունք են:

INTRODUCTION

«The Foreign Accounts of the Republic of Armenia for 2015» Statistical handbook includes the data on external economic transactions, particularly, on Balance of Payments of the Republic of Armenia, International investment position and External debt during 2011-2014.

Balance of payments (BOP) is a statistical report, in which the overall data concerning the foreign economic operations of the Republic of Armenia with the other countries and international organizations are represented in systematic form for reporting period (quarter, year). The operations of economic nature take place between residents¹ and non-residents of RA in the form of goods, services, primary and secondary incomes, nonproduced nonfinancial assets, capital transfers, financial assets and liabilities.

Balance of payments consists of three main accounts: current account capital account and financial account. The operations concerning to the goods, services, primary and secondary incomes are registered in the current account, current transfers and nonproduced nonfinancial assets are registered in the capital account, and financial assets and liabilities are in the financial account. According to the methodology, the left over sum of current and capital accounts in absolute terms should be equal to the value of financial account, however, actually discrepancies are always unavoidable. In international practice this is considered to be called the article “of net errors and omissions”.

BOP is built by the following principle of accountancy: each operation is double entered to any credit account and in another debit account, the increase of asset account is registered in debit, whereas the decrease – in credit; the increase of passive account is registered in credit, whereas the decrease – in debit. The application of the method of double entry is explained by the fact that as a rule the economic operations are the exchange of economic values /in financial and material terms/.

For the first time in the Republic balance of payments was compiled by the National Statistical Service for 1993. At first it was compiled in brief version, since 1996 to 2011 it was compiled in accordance with generalized articles of the fifth edition of “Balance of payments manual” and since 2012 it compiles in accordance with the sixth edition of “Balance of payments and international investment position manual” sixth edition developed by the International Monetary Fund. At the same time, since 1993, the data of balance of payments² have been revised in accordance with the sixth edition of provisions of “Balance of payments and international investment position manual”.

The handbook is based on the statistical data of custom statistics, banking and financial systems of RA, statistical surveys conducted in organizations and households. Some indicators (insurance payments, expenditures of RA resident travelers abroad) were received through estimations, which are implemented by the methodology of International Monetary Fund (IMF).

Current account includes:

¹ The residence of each institutional unit (legal entity and household) is the economic territory with which it has the strongest connection, expressed as its center of predominant economic interest. An institutional unit is resident in an economic territory when there exists, within the economic territory, some location, dwelling, place of production, or other premises on which or from which the unit engages and intends to continue engaging, either indefinitely or over a finite but long period of time (more than a year), in economic activities and transactions on a significant scale.

² Since 2011 balance final compilation of payments, international investment position and external debt statistics of RA (foreign accounts) conduction has been transferred from National Statistical Services of RA (NSS RA) to the Central Bank of RA (CB RA), according to the provisions on bilateral *memorandum of understanding* between NSS RA and CB RA signed in 17.12.2010. According to the mentioned memorandum of understanding the data on some items of foreign assets (mainly in the private sector) are collected by the NSS RA and in summary form (based on standard items of balance of payments) will be provided to the CB RA. At the same time final indicators on balance of payments, international investment position and gross external debt of RA , according to the memorandum of understanding, the CB RA provides to NSS RA to be disseminated through NSS RA publications and internet databases. The information in MS-Excel format is also available in database on the website of NSS RA by the following address. <http://www.armstat.am/?nid=246>:

- export and import of goods and services,
- primary incomes,
- secondary incomes.

The capital accounts shows credit and debit entries for nonproduced nonfinancial assets and capital transfers between residents and nonresidents.

The financial account shows operations with the financial assets and liabilities between residents and nonresidents.

Financial account includes:

- direct investments,
- portfolio investments,
- financial derivatives,
- other investments,
- reserve assets.

Net errors and omissions is the balanced item of balance of payments, which occurs as a negative and positive balance residual as a result of balance of payments' registered operations.

The International Investment Position (IIP) is a statistical report reflecting the financial assets and liabilities level of country at the beginning and at the end of a period. At the same time the report represents all the changes occurred due to financial transactions, prices, exchange rate and other adjustments in the reference (2011-2014) period.

IIP and BOP jointly describe the economic relations between the economy of country and external world and may be served as an informational basis for the processes of internal and external economic policy making of the country. The information describing external economic relations is used to reveal the reasons of different external and internal imbalances. Stipulated by the mentioned circumstances, the analysis of IIP and BOP plays an important role for the country's economic policy making.

IIP is closely linked to the BOP. All transactions connected with foreign assets and liabilities are recorded in the BOP financial account. Certainly, these transactions impact upon stocks of foreign assets and liabilities reflected in IIP. At the same time there are also other factors (price changes, exchange rate changes), which bring to changes in value of assets and liabilities over the period. These changes are also reflected in IIP.

IIP consists of 2 parts: assets and liabilities. Assets are divided into 5 groups:

- direct investments,
- portfolio investments,
- financial derivatives (other than reserves) and employee stock options,
- other investments,
- reserve assets.

The liabilities consist of direct, portfolio, financial derivatives (other than reserves) and employee stock options and other investments.

Direct investments consist of two subgroups:

- a/ equity and investment fund shares,
- b/ debt instruments.

The portfolio investments are classified by equity and investment fund shares, debt instruments and economy sectors.

Financial derivatives (other than reserves) and employee stock options are classified by economy sectors.

Other investments are classified by other equity, currency and deposits, loans, insurance, pension, and standardized guarantee schemes, trade credit and advances, other accounts payable – other and special drawing rights (SDRs).

Reserve assets comprise monetary gold, special drawing rights (SDRs), position in the IMF, and foreign exchange assets.

The difference between financial assets and liabilities shows the net international investment position of economy. Net positive international investment position means, that the given country is a creditor, while in case

of negative position – a debtor. Net international investment position also characterizes the national wealth of country. It can be estimated by adding net international investment position and non-financial assets of country (material assets like fixed and current assets, national wealth and etc., non-material assets like patents, software, etc.).

IIP changes item consists of 4 main parts:

1. Transactions changes, which occur during the financial transactions in the reporting period,
2. Price changes, which occur due to changes in prices of financial assets,
3. Exchange rate changes, which occur due to valuation and devaluation of exchange rate,
4. Other adjustments, which occur due to distribution of Special Drawing Rights (SDRs) means, monetarization and demonetization of gold, investment reclassification, in cases of unilateral withdrawing of investment by investor and etc.

The given handbook includes time series of indicators on External debt of the Republic of Armenia at the end of 2010-2013 as well.

Gross External debt, at any given time, is the amount of those actual current, and not contingent, liabilities that require payments of principal and (or) interest by the debtor at some points in the future and that are owed to nonresidents by residents.

External dept as a rule arises based on the contract relations, according to which one structural unit /debtor/ takes liabilities with respect to one other structural unit /creditor/ to repay the main amount by interests or without interests or to pay interests without repaying of the main amount.

Debt instruments are currency and deposits, debt securities, loans, trade credits and advances, other debt liabilities, as well as inter-firm movement that is an element of foreign direct investments.

External debt is calculated by economy sectors and according to the external debt methodology those are classified 1) general government, 2) central bank, 3) deposit-taking corporations, except central bank and 4) other sector (inter-firm movements as a component of direct investments are represented separately by 5-th section without division of economy sectors). Moreover, according to the external debt methodology loans received by organizations of the private sector by guaranties of the RA Government and RA Central Bank have been included in the debt indicator of “other sector” economy.

External debt indicator includes not only a main amount, but also calculated, but not paid percentage payments as of the end of period.

Indicators of International Investment Position and External Debt of the Republic of Armenia have been calculated according to the IMF methodology’s of the sixth edition of “Balance of payments and international investment position manual” and “External Debt Statistics Guidelines” (2003). Since 1998, the data of International Investment Position and External Debt was revised and completely correspond to the provisions of the sixth edition of “Balance of payments and international investment position manual”.

Since the data in tables are presented in hundredth fractions, discrepancies by 0.01 – 0.03 are possible in the totals. They are results of the data round-off.